

PROGRAMACIÓN DE MÚSICA
IES DAVID BUJÁN
MÚSICA 2º ESO
CURSO 2019-2020

PROFESORA:

RUTH PÉREZ TORRES

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	Páx 3
2. CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVES	Páx 6
2.1 CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS	Pax 9
3. CONCRECIÓN OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE	Páx 12
4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	Páx 27
5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DAS UDS	Páx 28
6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS	Páx 30
7. MATERIAIS E RECURSOS	Pax 32
8. AVALIACIÓN	
8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN	Páx 34
8.2 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	Páx 34
8.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	Páx 35
9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE	Páx 36
10. DISEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR	Páx 38
11. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE	Páx 39
12. ELEMENTOS TRANSVERSAIS	Páx 40
13. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR	Páx 43
14. CONTRIBUCIÓN AO PLAN INTEGRACIÓN DAS TIC	Páx 44
15. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA	Páx 45
16. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS	Páx 45
17. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA	Páx 46

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A disciplina musical ha de contribuír ao desenvolvemento das capacidades do alumno; o seu carácter formativo reside en que contribúe a educar e desenvolver a sensibilidade artística, e propicia un mellor coñecemento do mundo.

O enfoque que se lle dará á música na ESO baséase fundamentalmente na idea da música como percepción, como coñecemento vital nel que se asocian experiencias musicais anteriores coa nova información, a actitude de escoita e memorización xunto coa predisposición á audición.

O que se pretende fundamentalmente é que o alumno adquira ao longo do curso os coñecementos básicos para comprender a música (audición, expresión e linguaxe musical), para poder contextualizar as creacións musicais na historia e para ser capaces de relacionala con outras linguaxes e manifestacións artísticas.

A música, constitúe unha linguaxe específica, mediante o cal comunicámonos e desenvolvemos as nosas capacidades expresivas. Este área forma parte indispensable dunha educación que pretende o desenvolvemento integral das persoas; e resulta moi beneficiosa para o alumno xa que a través dela se potencia o desenvolvemento de habilidades técnicas e psicomotrices, cultura, valoración crítica, vivencia estética, maior sensibilización etc. Desde esta área preténdese :

- Espertar o interese dos alumnos por esta manifestación artística, superando os prejuicios establecidos ás veces por descoñecemento.
- Capacitar ao alumno para que desenvolva os seus propios gustos, e que poida elixir libremente a súa música.
- Proporcionarlle unha educación musical adecuada que lle permita gozar do feito musical e axúdelle a establecer paralelismos entre a música e o resto das manifestacións artísticas.

CONTEXTUALIZACIÓN

O Concello de Cambre está dentro da área de influencia metropolitana da Coruña; conta cunha extensión de 41 Km² organizadas en 12 parroquias. É un dos oito municipios galegos que non deixa de ver medrar a súa poboación, que é en este momento de 24.191 habitantes agrupados nas 12 parroquias distribuídas en máis de 120 núcleos de poboación chamados aldeas ou lugares. Coa excepción das parroquias de O Temple e Cambre, que constitúen zonas urbanas, as restantes teñen un marcado carácter rural.

A actividade ocupacional ata os anos 70 adicábase á agricultura, desde entón prodúcese un crecemento do sector servicios acompañado por outro máis

moderado das actividades industriais. Hoxe en día o sector máis importante é o terciario (48,61%), seguido do secundario (43,42) e o primario (8,97%) centrado no minifundismo.

O desenvolvemento do sector industrial é discreto, vese impulsado pola creación do polígono industrial do Espírito Santo, na que predomina o comercio maiorista e os depósitos de grandes fábricas, máis que a pura produción. O sector servicios, o de maiores expectativas, desenvolve actividades como o comercio e a hostelería que empregan a casi o 50% da poboación. Séguelle en importancia o transporte, a educación e a saúde. Un dos servicios máis importantes é o do automóbil, a alimentación é unha actividade fortemente representada.

Características socioeconómicas e culturais do contexto:

Trátase dun alumnado que ven dun ambiente suburbano e rural, onde existen familias nas que polo menos dous dos seus constituíntes teñen un traballo fixo, outras con traballo temporais pouco cualificados, e algúns casos: familias con graves problemas económicos na que ningún do dous proxenitores están a traballar, o desestructuradas, onde os alumnos queda a cargo dos avós, ou familias en réxime de acollida.

No que respecta ao **Concello**, existen:

Dúas Escolas de Música: "Sementeira" de titularidade privada e subvencionada polo Concello, que oferta frauta, piano, guitarra, gaita, percusión, saxofón, clarinete, trompeta, tromba, trombón, bombardino, tuba, no que se poden apuntar as rapazas e rapaces desde os 8 anos; e a Escola de Música e baile "As Mariñas" que oferta baile, gaita e canto. En educación dispoñemos dunha Escola Infantil Municipal e varias de titularidade privada, 4 CEIP adscritos aos dous IES da zona, O Afonso X O sabio situado na Barcala e o noso.

Múltiples instalacións deportivas: 4 pabellóns polideportivos, 4 campos de fútbol, 3 piscinas municipais, 12 pistas polideportivas distribuídas nas distintas parroquias. E outras instalacións como 2 locais de usos múltiples en A Barcala e en Cecebre.

Unha Axencia de desenvolvemento local cunha variedade de programas de fomento de emprego en marcha (Xerme, Pértega e Terra das Mariñas), constitúe unha entidade colaboradora do Servicio Galego de Colocación da Xunta, homologada para a impartición de cursos do plan FIP e cursos do Fondo Social Europeo.

Os Servizos Sociais de atención primaria constan de 1 coordinadora, 1 traballadora social, 1 educadora social, 4 traballadoras familiares, 1 monitora para a 3ª idade, 1 preparadora laboral, e desenvolven os seguintes programas: voluntariado, información, orientación e asesoramento, programa de familias, inserción social.

O OMIX (Oficina Municipal de Información Xuvenil) se pon en marcha como centro dinamizador de iniciativas xuvenís que desenvolve programas entre outros como: sendeirismo, rutas aventureiras, cursos, asesoramento de asociacións xuvenís, etc.

No que respecta ao **centro**: o IES comeza a funcionar no curso 1990/1991. Na vila hai outro IES que oferta ciclos formativos de grao medio e superior.

O centro conta ademáis das instalacións propias dun IES, coas seguintes: un aula de informática, unha biblioteca, unha sala de servizos múltiples, e unha cafetería.

O horario do IES é de luns a venres pola mañá de 08,30h a 14,10h e as tardes do luns de 4,30h a 6,10h para a ESO e bacharelato, nas sesións da mañá hai dous recreos, un de 10,10 a 10,30 e outro de 12,10 a 12,30h.

O claustro está composto por 43 profesores, distribuídos nos departamentos seguintes: inglés, normalización, educación física, galego, relixión, bioloxía, física e química, matemáticas, tecnoloxía, lingua castelá, ciencias sociais, francés, educación plástica, música, orientación, latín, grego, economía, filosofía.

En canto as MAD, na actualidade desenvólvense a exención de francés, agrupamentos flexibles para as materias de LC, LG e M que ocupa o 100% do horario da materia, no centro hai escolarizados alumnos con NEAE que teñen elaboradas ou as precisan para este curso ACs.

En canto o persoal non docente conta con dous subalternos, un administrativo e 3 limpiadores/as (un delas contratada a media xornada)

Centros adscritos

- Contamos con dous CEIP adscritos con orientadora propia, o CEIP Gonzalo Torrente Ballester de Sigrás e o CEIP Emilio de Brexo Lema.

No IES estudan 418 alumnos, e no que respecta ao **Departamento de música** ten uns 190 alumnos aproximadamente repartidos da seguinte forma,:

- 2º ESO: 3 grupos.
- 3º ESO: 3 grupo.
- 4º ESO: 1 grupo.
- 1º Bacharelato, 1 grupo.
- 2º de Bacharelato: 2 grupos.

En canto aos recursos persoais;este Departamento está constituído por: Ruth Pérez Torres, que actúa en calidade de Xefe de Departamento e profesor numerario, impartindo clase en todos os niveis e grupos existentes agás, seis horas

de 2º de ESO cuxas clases adscribíronse a Francisco que completa os eu horario con 12h de Filosofía.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE MÚSICA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

A Recomendación 2006/962/EC, do 18 de decembro de 2006, do Parlamento Europeo e do Consello, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente recolle que "as competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e o seu desenvolvemento persoal, así como exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Preténdese que o alumnado adquira unhas determinadas competencias básicas; a adquisición das mesmas levarase a cabo de forma progresiva e de xeito integrador nos distintos cursos da ESO. Os obxectivos e contidos establecidos ao longo das etapas da ESO e do BACHARELATO perseguen asegurar o desenvolvemento destas competencias. Asemade os criterios de avaliación destas etapas constitúen os referentes para valorar o progreso na adquisición das mesmas.

Coas materias do currículo pretender que todos os alumnos/as alcancen os obxectivos educativos e, consecuentemente, tamén que adquiran estas competencias básicas, aínda que é certo, que cada unha das áreas contribúe ao desenvolvemento de diferentes competencias e de diferentes xeitos.

O currículo de Música para a Educación Secundaria Obrigatoria artículase ao redor de dous eixos fundamentais, percepción e expresión, vinculados á súa vez, e de forma directa, coa adquisición dunha cultura musical básica e necesaria para todos os cidadáns.

A percepción refírese ao desenvolvemento de capacidades de discriminación auditiva, de audición activa e de memoria comprensiva da música, tanto durante ou desenvolvemento de actividades de interpretación e creación musical como na audición de obras musicais en vivo ou gravadas.

A expresión alude ao desenvolvemento de todas aquelas capacidades vinculadas coa interpretación e a creación musical. Ademais, pretender establecer puntos de contacto entre o mundo exterior e a música que se aprende nas aulas, establecendo as canles necesarias para estimular o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica, chegando a un grao de autonomía tal que posibilite a participación activa e informada en diferentes actividades vinculadas coa audición, a interpretación e a creación musical.

Respecto á **competencia en comunicación lingüística, (CCL)** a música contribúe, do mesmo xeito que outras áreas, a enriquecer os intercambios comunicativos, e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico. Tamén colabora coa integración da linguaxe musical e da linguaxe verbal e coa valoración do enriquecemento que a dita interacción xeral.

Dende o punto de vista da **competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)**, a música realiza a súa achega á mellora da calidade do ambiente identificando e reflexionando sobre o exceso de ruído, a contaminación sonora e o uso indiscriminado da música, co fin de xerar hábitos saudables.

Ao mesmo tempo os contidos relacionados co uso terapéutico da música ou co uso correcto da voz e do aparello respiratorio, non só para conseguir resultados musicais óptimos, senón tamén para previr problemas de saúde, inciden no desenvolvemento desta competencia.

En canto á **competencia matemática**, a música contribúe poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos sons en distintos tipos de escalas. Por outra parte non podemos esquecer a relación que teñen coas matemáticas e a física correntes musicais como a música aleatoria, algorítmica, a estocástica e a fractal.

A música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e da **competencia dixital (CD)**. O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical, os distintos formatos de son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación do son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia.

Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. Ademais a obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información aínda que desde esta materia, merece especial consideración o uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución e os dereitos de autor.

A música tamén contribúe ao desenvolvemento da **competencia para aprender a aprender (CAA)**, potenciando capacidades e destrezas fundamentais para unha aprendizaxe guiada e autónoma como a atención, a concentración e a memoria, á vez que desenvolve o sentido da orde e da análise.

Así mesmo, tamén se traballa esta competencia mediante a escoita reiterada das audicións musicais, para chegar a coñecer unha obra, recoñecela, identificar os

seus elementos e «apropriarse» dá mesma; tomando conciencia das propias posibilidades, e utilizando estratexias de aprendizaxe para xestionar e controlar eficazmente as actividades de interpretación musical e de adestramento auditivo, e mantendo a autoconfianza non éxito dá propia aprendizaxe, ou que permitirá manter a motivación durante ou tempo prolongado que require ou traballo.

No que respecta ás **competencias sociais e cívicas (CSC)**, a música contribúe mediante a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais.

A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento dá a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas doutros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado.

Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar doutro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

A materia de música contribúe de forma directa ao desenvolvemento da competencia do **sentido incitativo e espírito emprendedor (CSIEE)**, mediante o traballo colaborativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados desexados.

Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia.

En último lugar, a música contribúe á adquisición da **competencia da conciencia e expresións culturais (CCEC)** en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas, expresivas e do coñecemento de músicas de diferentes culturas, épocas e estilos.

A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación

emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

Pode potenciar así, actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico os que se circunscribe cada obra.

2.1 CONCRECIÓN DOS. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES ASOCIADOS DA MATERIA QUE FORMAS PARTEN DOS PERFÍS

Competencia en comunicación lingüística (CCL)

- Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.
- Describe os elementos das obras musicais propostas
- Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais
- Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.
- Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.
- Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

Comp. matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

- Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura de pequenas obras ou fragmentos musicais
- Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.
- Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.
- Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador.
- Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.
- Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou colectiva.
- Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc., das obras escoitadas ou interpretadas

Competencia dixital (CD)

- Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.
- Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.
- Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.
- Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma.
- Realiza presentacións e proxectos utilizando diferentes soportes e ferramentas dixitais.
- Estuda e practica os coñecementos musicais en soporte dixital.

Competencia aprender a aprender (CAA),

- Amona interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos
- Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.
- Amona unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.
- Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.
- Amona interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.

Competencias sociais e cívicas (CSC),

- Amona apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.
- Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/a director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.
- Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.
- Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.
- Amona apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as.

Competencia do sentido incitiavo e espírito emprendedor (CSIEE),

- Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa

- Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.
- Elabora traballos de indagación sobre os temas que se lle plantexan.
- Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.
- Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/a director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.

Competencia da conciencia e expresións culturais (CCEC)

- Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).
- Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.
- Sigue partituras como apoio á audición e as utiliza de xeito guiado como recursos como apoio á análise musical.
- Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos
- Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra máis característicos, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.
- Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura de pequenas obras ou fragmentos musicais
- Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.
- Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.
- Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.
- Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais
- Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.
- Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público

3. CONCRECIÓN DOS OBOECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE

Neste apartado aparece reflectido en negrita, aqueles estándares de aprendizaxe, que constitúen o grao mínimo para superar a materia

Música. 2º de ESO					
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
Bloque 1. Interpretación e creación					
<ul style="list-style-type: none"> • n • ñ • m 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Parámetros do son. Elementos básicos da linguaxe musical • B1.2. Características da voz e da palabra como medios de expresión musical. Habilidades técnicas e interpretativas, exploración e descuberta das posibilidades da voz como medio de expresión musical. • B1.3. Instrumentos e corpo como medios de expresión musical: características 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CCL 	
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCEC 	
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCEC 	

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>xenéricas e formais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Agrupacións vocais e instrumentais na música de diferentes xéneros, estilos e culturas. Interpretación individual e en grupo. • B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. • B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música. 			
• n	<ul style="list-style-type: none"> • B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convención 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ais e propias, empregadas como expresión musical.	(colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	ón gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	
<ul style="list-style-type: none"> • n • g 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.8. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación. • B1.9. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do movemento, e a 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.3.1. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns. 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.3.2. Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías. 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CCEC

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	interpretación dun repertorio variado de danzas.			
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • d 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.10. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/ás demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto. • B1.11. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. • B1.12. Aceptación e predisposición para 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión.		<p>interpretación adecuada ao nivel.</p> <ul style="list-style-type: none"> MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a n 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Improvisación, elaboración de arranxos e composición como recursos para a creación musical en todas as súas vertentes; elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con acompañamentos sinxelos e selección de distintos tipos de 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación, e respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas. MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCEC CSIEE

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>organización musical.</p> <ul style="list-style-type: none"> B1.14. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións, a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula. 			
<ul style="list-style-type: none"> g n d ñ 	<ul style="list-style-type: none"> B1.15. Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras. B1.16. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da 	<ul style="list-style-type: none"> MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.</p>	<p>tarefa común.</p>	<p>ao nivel.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> MUB1.6.5. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.</p>	
Bloque 2. Escoita				
<ul style="list-style-type: none"> • n • ñ 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. • B2.2. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais. • B2.3. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrument 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces. • MUB2.1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CCEC

Música. 2º de ESO					
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	os, e das agrupacións vocais e instrumentais.				
• n	• B2.4. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.	• B2.2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	• MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición.		• CCEC
• b • a	• B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.	• B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	• MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.		• CSC
• h • n	• B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros,	• B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de	• MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.		• CCL • CCEC
			• MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.		• CCEC
			• MUB2.4.3. Emprega		• CCL

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.	organización e estruturação musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.	
<ul style="list-style-type: none"> • e • f • m 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Identificar situacións do ámbito cotián nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizar as súas causas e propor solucións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE • CD
Bloque 3. Contextos musicais e culturais				
<ul style="list-style-type: none"> • m • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC

Música. 2º de ESO					
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	<p>teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.2. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais. 	<p>da música con outras disciplinas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade. 		<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> l n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Demostrar interese polas músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva. 		<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> l n ñ 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Apreciar a importancia do patrimonio cultural 	<ul style="list-style-type: none"> MUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio 		<ul style="list-style-type: none"> CCEC

Música. 2º de ESO					
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	<p>para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores/as, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas. 	<p>musical español e galego, e comprender o valor de conservar e transmitirlo.</p>	<p>musical español e galego</p> <ul style="list-style-type: none"> MUB3.3.2. Práctica, interpretación e memorización de pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego. MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos. MUB3.3.4. Contribúe á conservación, recuperación e transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcripción de pezas. 		<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCEC CCEC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> h e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Valorar a asimilación e o emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios 	<ul style="list-style-type: none"> MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais 		<ul style="list-style-type: none"> CCL

Música. 2º de ESO					
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	as súas opinións.	á hora de emitir xuízos de valor ou "falar de música".	<ul style="list-style-type: none"> MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> e n l 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Música actual: novas tendencias ; concertos en directo. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Amosar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en vivo e as novas propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representant es, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións. 		<ul style="list-style-type: none"> CD
			<ul style="list-style-type: none"> MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias. 		<ul style="list-style-type: none"> CAA
Bloque 4. Música e tecnoloxías					
<ul style="list-style-type: none"> e n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos da 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles para gravar e reproducir 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como 		<ul style="list-style-type: none"> CD

Música. 2º de ESO					
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	<p>internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. • B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical. • B4.4. Coñecemen 	música.	<p>ferramentas para a actividade musical.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías. 		<ul style="list-style-type: none"> • CD • CSIEE

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>to e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación de pezas musicais.</p> <ul style="list-style-type: none"> B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas. 			
<ul style="list-style-type: none"> e n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Utilizar de xeito funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical. 	<ul style="list-style-type: none"> CD

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	de Competencias clave
	n con ela.			

4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

- Recoñece os parámetros do son e elementos básicos da música e utiliza unha linguaxe técnica adecuada.
- Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra así como a súa forma, e os tipos de voces máis comúns, a través da audición, valorando as normas que rexen na interpretación en grupo.
- Distingue e utiliza adecuadamente os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (notas, clave de Sol, figuras, indicacións dinámicas e rítmicas, de tempo etc.)
- Lee e interpreta correctamente coa frauta e instrumentos de placas partituras sinxelas.
- Recoñece e aplica os ritmos, compases, e outros elementos, a través da lectura e audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.
- Identifica algunhas das manifestacións musicais estudadas situándoas no seu contexto histórico e social.
- Respeita as creacións e actuacións musicais con actitude crítica e aberta mantendo a disciplina necesaria para saber escoitar en silencio e dialogar.
- Desenvolve unha actitude de respecto cara ás diferentes opinións e criterios estéticos que definen unha obra musical.
- Mostra interese por coidar e conservar os medios, aparellos, partituras, etc que se utilicen para estudar música.
- Mostra interese por participar en festas e celebracións escolares nas que interveña a música.
- Fomenta o hábito do silencio como unha actitude de respecto ante o fenómeno musical xa sexa á hora de realizar interpretacións ou audicións, e favorecer o desenvolvemento dunha actitude consecuente ante as agresións sonoras de no medio e ante o uso indiscriminado de música.
- Os elementos básicos da linguaxe musical: o son e o silencio, o ritmo, melodía e textura.
- Lectura, escritura, audición e recoñecemento de fragmentos e obras, coas anotacións presentación correspondente no caderno de traballo de clase.
- Utiliza a voz e os instrumentos como medios de expresión cantando cancións individualmente e en grupo; interpretando obras sinxelas cos instrumentos da aula, percusión e frauta doce.
- Lectura de notas no pentagrama en clave de sol (mínimo de 60 notas nun minuto).

- Coñece e valora as obras musicais de distintas épocas e estilos así como datos biográficos de autores relevantes e utilización de recursos para a súa comprensión: partitura, musicograma...

5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS

1ª AVALIACIÓN

TEMA 1. SON, RUIDO E O SILENCIO: MATERIAS PRIMAS DA MÚSICA.

- Son, ruído e silencio como materias primas da música: definicións, aplicación en música.
- Principais parámetros do son: altura, duración, intensidade e timbre.
- Representación gráfica do son: pentagrama, as notas, claves e alteracións, e outras formas de notación musical, empregadas como expresión musical.
- Elementos da música: ritmo e compás, melodía, harmonía, textura, escalas, acordes, etc.
- Signos de prolongación: ligadura, calderón y puntillo
- Matices e tempo
- A contaminación acústica.
- Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento.

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- Traballo de sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación acústica.
- escoita activa de audicións para aumentar o interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar a propias preferencias musicais, e desenvolver hábitos positivos de respecto ás demais persoas durante a escoita.
- Identificación dos elementos da música e das súas características mediante á audición de fragmentos de obras musicais onde apreciar motivos, timbres, formas, etc.
- Interpretación de cancións en grupo xa sexa a capella o con acompañamento instrumental. .
- Interpretación de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras coa frauta e o con instrumentos de pequena percusión Orff.
- Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director e aos demais intérpretes, memoria, etc a partir de partituras que irán evolucionando en grao de complexidade ao longo do curso.

TEMA 2. LINGUAXE MUSICAL: CONCEPTOS BÁSICOS

- Linguaxe musical: conceptos básicos: pentagrama, notas, figuras, compases, claves, líneas divisorias, liñas adicionais, etc.
- Aproximación práctica á linguaxe musical a través da lectura, escritura, audición, interpretación e improvisación.
- Lectura e escritura de ritmos, melodías e partituras sinxelas como base para a interpretación e audición.
- Interese polo coñecemento da linguaxe musical, pola súa lectura e escritura.
- Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a aportación das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.
- Tolerancia e respecto cara ás interpretacións dos compañeiros
- Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas.
- Interese por participar nos traballos (xa sexa individualmente ou en grupo) e respecto para as creacións dos compañeiros.
- Gusto pola propia interpretación e o correcto manexo dos instrumentos.
- Interese polo coidado, manexo e coñecemento dos instrumentos.
- Valorar o silencio como elemento indispensable para a interpretación musical en xeral.
- Respetto cara aos demais compañeiros e o profesor.
- Valorar o silencio como elemento indispensable para a interpretación e creación musical en xeral.
- Aceptación das propias posibilidades interpretativas e actitude positiva con afán de superación.

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- Xogos e improvisacións: rimas, trabalenguas, sobre textos melódicos, etc.
- Interpretación de cancións en grupo xa sexa a capella o con acompañamento instrumental. .
- Interpretación de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras coa frauta e o con instrumentos de pequena percusión Orff.
- Identificación dos elementos da música e das súas características mediante á audición de fragmentos de obras musicais onde apreciar cambios de diámnica, de tempo, etc.
- Participación nas actividades grupais colaborando de forma activa na dinámica do aula.
-

2ª AVALIACIÓN

TEMA 3. A VOZ

- A voz como medio de expresión musical: descrición do seu funcionamento.
- Clasificación das voces humanas
- Formas e agrupacións vogais mási destacadas.

- A interpretación individual e en grupo.

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- escoita, visualización e reconecementos dos distintos tipos de voces, e das diferentes agrupacións vocais e instrumentais.
- Valoración da propia voz e da expresión vocal como medio de comunicación e expresión. Recoñecemento do uso correcto e do coidado da voz.
- Actitude de respecto cara os diferentes xéneros e tipos de música, aínda que nos sexán o seus preferidos.

3ª AVALIACIÓN

TEMA 4. OS INSTRUMENTOS MUSICAIS

- Os instrumentos: identificación visual e auditiva.
- Clasificación por familias e características máis relevantes.
- Discriminación auditiva e visual dos diferentes instrumentos, familias instrumentais, voces e agrupacións vocais e instrumentais.
- Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias.
- Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e interiorización da música.
- Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.
- Apertura e goce ante diferentes tipos de música, de distintos xéneros e épocas.

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- Audición e o interpretación de pequenos fragmentos de pezas de diferentes xéneros e de épocas distintas para identificar os diferentes timbres dos instrumentos.
- Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias as interpretacións realizadas na aula etc.

6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Os diversos bloques de contidos teóricos desenvólvense a través das distintas unidades didácticas, polo que se procurará na medida do posible, conseguir unha distribución máis ou menos homoxénea dos contidos teóricos en cada trimestre.

Todos os bloques de contidos relativos a **Interpretación e creación, escoita, e Música e novas tecnoloxías** funcionarán a modo de eixes transversais que se irán desenvolvendo ao longo de todo o curso da seguinte forma:

Mentres que se avanza no desenvolvemento dos contidos teóricos, irase traballando ditos contidos con partituras, para frautas ou para material Orff, o que implicará traballar todos os contidos relativos ao **Bloque de Interpretación e Creación** que actuará coma eixe transversal ao longo do todo o curso. **(CCEC/CAA)**. Este é un dos bloques máis importantes da materia, ya que gracias a él, o alumnado adquire todo tipo de destrezas psicomotrices á vez que mellora a súa autoestima, autonomía e a conciencia de grupo, sobretodo a hora de interpretar pezas de fmodo colectivo xa sea na aula o en concertos, etc.

O mesmo podería dicirse do **Bloque de escoita**; xa que en todos os temas faise especial fincapé na importancia da audición como base para comprender os distintos conceptos musicais. **(CCEC/CAACCL e CSC)**. Trátase de facer unha escoita activa, e para iso, é necesario crear un ambiente adecuado que permita unha escoita atenta, partindo dos coñecementos previos do alumnado e plantexar audicións motivadoras, sobretodo ao principio.

En canto ao **Bloque de Música e Novas tecnoloxías**, sinalar que en todas as unidades precisan dun soporte dixital para a súa explicación e para facilitar a súa comprensión, xa sexa a través de vídeos, presentacións de power point, gravacións que se realizan de todas as interpretacións do grupo, etc. **(CSIEE/CCEC/CD)**

Á hora de explicar, partiremos dun eixe global que relacione os coñecementos nas distintas áreas de aprendizaxe, fomentando a interdisciplinabilidade coas materias do currículo e buscando sempre unha continuidade cos contidos xa aprendidos en cursos anteriores e. Propoñeremos actividades e exercicios prácticos que desenvolvan diferentes aspectos dos contidos que deban aprenderse e desenvolvan as habilidades e competencias que deban adquirirse.

Como norma xeral, en cada sesión o tempo distribuirase en diferentes bloques na medida do posible, as explicacións teóricas irán apoiadas sempre das súas respectivas audicións ou partituras, que contribúan a aclarar os conceptos máis importantes.

Tras a audición propiamente dita, realízanse preguntas acerca da súa análise, para comprobar se realmente comprendéronse os conceptos. Tamén se utilizarán recursos audiovisuais para a exemplificación dos contidos que se estean traballando.

Así mesmo realizaranse as actividades específicas de cada unidade didáctica, co fin de resolver as posibles dúbidas que poidan exporse.

No desenvolvemento das distintas unidades didácticas, seleccionárase un repertorio de partituras en función do nivel do alumnado, que se traballarán da

seguinte maneira: en primeiro lugar solfexaranse, atendendo ao seu ritmo e acentuación, logo analizarase a súa melodía, e por último practicarémola con fins expresivos na súa versión vocal ou instrumental.

A práctica levaráse a cabo fundamentalmente co instrumental Orff (instrumentos de percusión indeterminada e determinada tales como xilófonos e metalófonos) e en ocasións (cando non haxa suficientes instrumentos ou cando sexa necesario con frauta doce.

Traballarase nun principio de maneira individual, posteriormente en pequeno grupo e finalmente en gran grupo, cando xa exista un dominio da peza que se está traballando.

Posto que a finalidade desta etapa é ou desenvolvemento integral dá persoa, intentarase desenvolver unha metodoloxía activa na que ou alumno convértase non principal protagonista do proceso de ensino-aprendizaxe, fomentando nel a capacidade creativa e o espírito crítico fronte aos diferentes feitos musicais

Aínda que, non descártase a posibilidade de utilizar a clase maxistral cando sexa necesaria, presentando primeiramente temas novos e favorecendo posteriormente a participación do alumno con preguntas motivadoras e que inciten ao debate.

Intentarase adaptar o nivel de coñecemento ás características individuais de cada alumno, favorecendo ou desenvolvemento dunha aprendizaxe que siga uns esquemas lóxicos e coherentes que permitan a conexión dúas novos contidos cos xa adquiridos (aprendizaxe significativa e funcional).

Os principais procedementos a seguir á hora de abordar vos diferentes coñecementos serán:

- Cuestionarios orais ou escritos (idóneo para as audicións)
- Caderno do alumno con notas, comentarios, cadros de situación histórico artística das obras, etc.
- Debates e intervencións en clase para observar o nivel de coñecemento que posúe o alumno, grao de interese, de participación expresión etc.
- Traballos individuais ou en grupos.
- Test de avaliación inicial, e de valoración final da unidade didáctica ou tema, non que explicarán cales son vos puntos que máis lles interesou, e por que, etc.

7. MATERIAIS CURRICULARES E RECURSOS DIDÁCTICOS

O material a utilizar para o desenvolvemento das clases será o que está disposición do profesorado na aula ca que conta o centro, e que consiste en: por un lado os recursos bibliográficos e discográficos existentes.

A aula de música conta na actualidade con uns 28 instrumentos Orff repartidos entre carrillons, xilófonos e metalófonos, a os que hay que engadir unha batería e todo o instrumental de pequena percusión: claves, maracas, triángulo, etc.

Ademáis temos cun canón proxector e un ordenador con materiais multimedia axustados aos contidos, un equipo de son e máis unha pizarra pautada, a común de tiza, unha guitarra e un piano eléctrico.

En canto aos libros de texto empregados, este ano se utilizarán os seguintes:

2º ESO: Música 1er Ciclo, Edit. GALINOVA

8. AVALIACIÓN:

A proposta de avaliación que presentamos é continua, formativa e integradora, e tomará como referente os criterios de avaliación que nós consideramos como **CONTIDOS MÍNIMOS**. A avaliación terá dúas vertentes fundamentais:

- Avaliación cuantitativa: baseada no nivel de coñecementos adquiridos e na consecución dos obxectivos nos seus aspectos conceptuais e procedimentales.
- Avaliación cualitativa: na que se terán en conta os seguintes factores: actitude (positiva, aberta, participativa, etc) esforzo, interese polo área, e asistencia a clase.

En todo caso, e para que o alumn@ teña unha calificación positiva, tendrá que:

Demostrar que posúe un certo dominio e equilibrio nas distintas destrezas que ten que resolver ao longo do curso. Este dominio terá que verse reflectido nas probas que ten que realizar ao longo de cada avaliación; de tal forma que as distintas partes deberán estar compensadas. O feito de obter unha calificación moi baixa nunha delas determinará que o alumno non poida ser cualificado de xeito positivo.

Do mesmo xeito, será necesario que os alumn@s **haxan presentado as tarefas propostas polo profesorado a tempo, e haber mostrado unha actitude participativa, e colaboradora na clase.**

8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Recoñecer parámetros do son e elementos básicos da música utilizando unha linguaxe técnica adecuado.
- Relacionar ditas cualidades cos elementos representados nunha partitura.
- Diferenciar visual y tímbricamente sonoridades dos instrumentos da orquesta así como a súa forma, e os tipos de voces máis comúns.
- Distinguir e utilizar adecuadamente os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (notas, clave de Sol e Fa en cuarta, figuras, indicacións dinámicas e rítmicas, de tempo, signos de prolongación, de articulación etc.)
- Ler e interpretar correctamente partituras sinxelas en clave de sol, como base para o seguimento e comprensión de determinados conceptos, audicións, etc.
- Recoñecer e aplicar os ritmos, compases, e outros elementos, a través da lectura e audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.
- Identificar algunhas das manifestacións musicais estudadas situándoas no seu contexto histórico e social.
- Coñecer as notas e saber lelas no pentagrama en clave de sol.
- Coñecer, crear e completar compases de 2/4, 3/4 e 4/4.
- Poder seguir a liña melódica dunha partitura mentres se escoita a audición
- Entender, diferenciar e interpreta ritmos básicos: Binario e ternario.
- Analizar unha partitura musical e saber recoñecer nela todos os elementos da linguaxe musical traballados.
- Entender o uso e función dos signos de repetición.
- Identificar e crear os distintos tipos de intervalos.
- Recoñecer e identificar que son as alteracións, a súa función, así como utilízalas correctamente na escritura musical.
- Comprender o efecto que teñen as alteracións na altura dos sons.
- Coñecer os graos da escala.
- Comprender e saber crear as escalas diatónicas e pentatónicas. Tratar de recoñecelas nas partituras estudadas.
- Recoñecer as indicacións básicas de tempo ou movemento e carácter e a súa función na interpretación dunha obra musical.
- Explicar como funciona a voz humana
- Recoñecer os distintos tipos de voces e as agrupacións vocais principais.
- Ter certa soltura na lectura rítmica.
- Ser capaz de interpretar e memorizar as partituras propostas para tocar en grupo.
- Respectar as creacións e actuacións musicais con actitude crítica e aberta mantendo a disciplina necesaria para saber escoitar en silencio e dialogar.

8.2 PROCEDEMENTOS DA AVALIACIÓN

O alumno será avaliado de forma continua, é dicir día a día, ao finalizar cada unha das clases, das unidades didácticas e ao finalizar o trimestre. Valorarase o progreso individual de cada alumno e do grupo tendo en conta os cambios que este vaia experimentando ao longo do curso, nivel de coñecementos, cambios de interese, de actitude etc.

A recolleita de información para devandita avaliación será constante e coherente recorrendo a procedementos habituais como:

- Observación: do grado do nivel de participación do alumno ao longo de todo o curso, non só en clases de tipo teórico senón tamén nas clases grupales, e nas actividades propostas.
- Revisión de cadernos (si fóse necesario) para controlar a recolleita de información, facendo especial hincapié no tema dos contidos, limpeza, claridade, etc.
- Realización de tarefas, traballos monográficos xa sexa individuais o grupais nos que os alumnos investigarán sobre diferentes épocas, autores, estilos musicais, etc.
- Probas específicas de tipo teórico, o práctico. Nas teóricas se fará unha apreciación global do exame, atendendo a forma de expresión, utilización dunha terminoloxía musical axeitada, ortografía, caligrafía, etc..

As probas prácticas consistirán en interpretacións instrumentais individuais ou en grupo, lectura de notas o desenvolvemento de coreografías..

8.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

- **Contidos Teóricos:** recollidos a través de probas específicas. Farase polo menos un exame trimestral dos contidos teóricos traballados na clase: 40% da nota.
- **Contidos Prácticos:** referidos as prácticas instrumentais controladas de forma habitual e mediante exame, así como a proba de lectura de notas (o alumno/a terá que ler un mínimo de 60 notas por minuto xa que este e un dos requisitos mínimos para poder enfrentarse á lectura dunha partitura sinxela) o probas coreográficas. Intentarase tocar polo menos, unha melodía por trimestre, (sempre que o curso permita o normal desenvolvemento das clases) 40 % da nota, en caso de que non sexa posible realizar ditas prácticas a nota desta prueba se substituirá por outro tipo de proba, ya sexa outro exame teórico, un traballo etc.

Non realizar algunha destas probas considerarase unha merma de cara unha cualificación positiva. significará a avaliación negativa na materia

- **Aula:** farásese un rexistro o seguimento da evolución do alumnado dentro das clases un 20%. Para ello terase en conta a colaboración e a participación activa do alumn@ na clase, tanto nas tarefas plantexadas na clase, como nos traballos e actividades que se lles pidan para facer na casa, o caderno de actividades se fora necesario, o grado de madurez e responsabilidade do alumno á hora de presentar e exponer traballos, saber estar no aula, etc.

Para que a asignatura sexa superada, esixirase ao alumno aprobar as tres avaliacións de forma independentemente. No caso de que estes requisitos non sexan cumpridos non se fará media co resto das avaliacións co cal o área será cualificada negativamente.

Se a algún alumno élle atopado material como cadernos, chuletas, fotocopias, etc. á hora de realizar algunha das probas específicas, a cualificación será a mínima; se se tratase dunha proba con carácter final considerarase que non superou devandita proba e por conseguinte quedará evaluado negativamente na materia.

Despois de cada unha das avaliacións, faráselles unha nova proba escrita de recuperación, a nota mínima que o alumno/a terá que ter para aprobar será de 5 puntos.

O proceso de avaliación terá en conta a diversidade do alumnado e adaptarase en cada caso ás necesidades individuais, facilitando actividades variadas e graduadas en dificultade acordes ás capacidades dos alumnos/as, ofrecéndolles apoio e reforzo ao longo da realización das mesmas.

Os procedementos de avaliación explicaráselle aos alumnos/as os primeiros días da clase e animaráselles a que os teñan por escrito no seu caderno para que poidan consultalos en caso de dúbidas ao longo do curso.

Consideramos que, no que respecta aos exames ou outras probas, o alumnado deberá acadar un mínimo de 5 e amosar un equilibrio entre as distintas destrezas para poder ser cualificado de xeito positivo

Ao remate do curso ao alumnado que non acade unha avaliación positiva daráselle exercicios de reforzo para realizar no verán si o precisaran. Na convocatoria extraordinaria de setembro realizaráselle unha nova proba escrita de toda a materia traballada durante o curso. A nota mínima que o alumno/a terá que ter para aprobar será de 5 puntos.

9 INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Adxúntase cadro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
Programación didáctica.	Non se adecúa ó contexto da aula.	Adecúase parcialmente ó contexto da aula.	Adecúase completamente ó contexto da aula.	
Medidas de atención á diversidade.	Non se adoptaron medidas de atención á diversidade adecuadas.	Identificáronse as medidas de atención á diversidade a adoptar.	Adoptáronse medidas de atención á diversidade adecuadas.	
Temas transversais.	Non se traballaron tódolos temas transversais na materia.	Traballáronse a maioría dos temas transversais na materia.	Traballáronse tódolos temas transversais na materia.	
Obxectivos da materia.	Non se alcanzaron os obxectivos da materia establecidos.	Alcanzáronse parte dos obxectivos da materia establecidos para o curso.	Alcanzáronse os obxectivos da materia establecidos para este curso.	
Competencias clave.	Non se desenvolveron a maioría das competencias clave relacionadas coa materia.	Desenvolvéronse parte das competencias clave relacionadas coa materia.	Logrouse o desenvolvemento das Competencias clave relacionadas con esta materia.	
Práctica docente.	A práctica docente non foi satisfactoria.	A práctica docente foi parcialmente satisfactoria.	A práctica docente foi satisfactoria.	
Materiais e recursos didácticos	Os materiais e recursos didácticos non foron os adecuados.	Os materiais e recursos didácticos foron parcialmente adecuados.	Os materiais e recursos didácticos foron completamente adecuados.	

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
Disribución de espazos e tempos	A distribución dos espazos e tempos non foi adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	A distribución dos espazos e tempos foi parcialmente adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	A distribución dos espazos e os tempos foi adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	
Métodos didácticos e pedagóxicos	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados non contribuíron á mellora do clima da aula e do centro.	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados contribuíron parcialmente á mellora do clima na aula e do centro.	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados contribuíron á mellora do clima da aula.	
Resultados da avaliación	Os resultados da avaliación nesta materia non foron satisfactorios.	Os resultados da avaliación nesta materia foron moderados.	Os resultados da avaliación nesta materia foron satisfactorios.	

10. AVALIACIÓN INICIAL: MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN TOMAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

Para a avaliación do nivel destrezas e coñecementos do alumnado, nas primeiras semanas do curso, faránse probas escritas u orales para comprobar o seu nivel de coñecemento, xa que é importante planificar estratexias metodolóxicas e de seguimento dende o principio para poder abordar os problemas que xurdan ao longo do curso escolar..

Os obxectivos destas probas son: comprobar cal é o nivel xeral da clase na materia de Música, co fin de axustar na medida do posible, a programación as necesidades do alumnado.

Identificar aos alumnos/as que presentan máis problemas no proceso de aprendizaxe. Ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas

capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.

Saber as medidas organizativas a adoptar: Planificación de reforzos, ubicación e espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Posto que resulta inevitable atopar nun mesmo grupo alumnos coas mesmas capacidades, motivacións e intereses, intentarase satisfacer na medida do posible as necesidades educativas individuais, tratando de dar resposta ás súas principais necesidades.

Cando se considere necesario, realizaranse adaptacións curriculares, modificando o material utilizado, método, tempos, actividades, etc, para intentar adaptarse ao nivel de cada alumno na medida do posible.

As actividades que se susciten deben situarse entre o que os alumnos xa saben facer de xeito autónomo e o que son capaces de facer coa axuda do profesor ou dos seus compañeiros, de forma que non sexan nin demasiado fáciles e por conseguinte pouco motivadoras para algúns alumnos, nin que estean tan afastadas do que poden realizar, o que lles resultaría igualmente desmotivador, e contribuiría a crear unha sensación de frustración nada favorable para a aprendizaxe.

Intentarase xa que logo atender á diversidade de distintas formas:

- Diversificando a información conceptual para que cada grupo de alumnos, segundo o criterio do profesor, poida elixir os máis adecuados.
- Asumindo a existencia de diferenzas no interior do grupo e propoñendo exercicios de diversa dificultade de execución.
- Sinalando cales son as actividades que se consideran realizables para a maioría.
- Facilitando unha avaliación individualizada na que se fixen as metas que o alumno ha de alcanzar a partir de criterios derivados da súa propia situación persoal.

MEDIDAS A TOMAR:

En relación cos contidos

- Coñecer o nivel inicial que trae cada alumno nos distintos bloques de contido delcurrículo; en especial, no coñecemento da linguaxe musical.
- Adaptar os contidos de forma individualizada, mediante a aplicación metodolóxica en cada caso, tendo en conta: O interese mostrado polo

alumno, as posibilidades de alcanzar os obxectivos propostos no currículo, a metodoloxía participativa que tentará crear unha presión colectiva para os alumnos máis remisos ao esforzo que estimule a súa aprendizaxe.

- Controlar o ritmo de ensino-aprendizaxe para aqueles que teñen unha mellor capacidade, co fin de non prexudicar o seu avance intelectual e expresivo, e posibilitar ao máximo o aproveitamento das súas capacidades.
- Ter en conta os contidos básicos de cada unidade para establecer prioridades.

En relación coas estratexias didácticas:

- Diversificar as actividades de aprendizaxe, tanto en dificultade como en que se permitan distintas modalidades de aprender, tendo en conta os estilos de aprendizaxe.
- Agrupar aos alumnos de distintas formas na aula, de maneira que o traballo fágase individualmente ou en pequenos grupos heteroxéneos, utilizando os espazos de modo creativo e de modo que se favoreza a participación.

En relación coa avaliación:

- Establecer a avaliación inicial, como práctica habitual ao principio de curso.
- Ter en conta as actividades de avaliación sumativa, tendo unha gradación das actividades, que estableza unha diferenciación entre os diversos niveis de adquisición da contidos da área.
- Propoñer uns obxectivos diferenciados segundo as posibilidades reais de desenvolvemento do alumno sobre todo naqueles casos en que se teñan alumnos de integración e de diversificación.

En relación coas actitudes

- Favorecer un espírito positivo e optimista resaltando os aspectos positivos dos coñecementos, que estimule a integración do grupo e o espírito de tolerancia.

12. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

De todos é sabida a importancia que os temas transversais teñen na educación dos nosos alumnos, por iso é polo que sexa tan conveniente traballálos dende todas as áreas.

No que respecta ao área de música, debido ao seu carácter interdisciplinar e globalizador e imposible facer unha programación dos temas transversais posto que son temas que se tocan ao longo do todo o curso e das distintas unidades

didácticas., pero sí podemos indicar de que xeito contéplanse recóllense neste proxecto a través dous diferentes obxectivos e contidos.

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento serán etemas transversais a todas as unidades, xa que estos temas son a base para un óptimo desenvolvemento académico..

No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico.

- **Educación moral e cívica:**

A música contribúe a fomentar actitudes de colaboración dado que require fundamentalmente o traballo en grupo e desenvolve a conciencia da tarefa colectiva, propiciando unha convivencia onde os conflitos e enfrontamentos individuais superáanse en beneficio dun esforzo común.

A educación na tolerancia fronte aos distintos estilos e expresións musicais, forma parte do modo que ten a música de educar para a convivencia.

Os problemas de contaminación acústica e as distraccións que poden ter a súa orixe no uso inadecuado da música mentres circulamos (xa sexa como peatones ou como condutores) poden ser tratados en relación cos contidos do área.

Así mesmo este tema, trabállase a través da: participación responsable nas actividades musicais; asunción do papel que a cada un adxudíqueselle; o respecto as normas establecidas, especialmente para as actividades en grupo; tomando conciencia e asumindo as propias limitacións e as alleas, achegando ideas e respectando as dos demais para conseguir un mesmo obxectivo entre todos, e incluso superando a timidez, etc.

- **Educación para a saúde:**

A música contribúe a crear hábitos de hixiene física e mental permitindo un desenvolvemento san, o aprecio do corpo e o seu benestar, unha mellor calidade de vida e unhas relacións interpersonales baseadas na autoestima das persoas.

Debemos educar ao neno para que coide os seus hábitos hixiénicos, e para que sexa consciente das condutas que poden prexudicar a súa saúde. Os contidos relativos á técnica vocal relaciónanse directamente con devandito tema transversal.

A actividade vocal e instrumental axudan ao alumno a mellorar de forma natural as súas funcións orgánicas (respiración, dominio e control corporal, etc) e facilitan a comprensión das diferenzas na formación e desenvolvemento das voces masculina e feminina durante a pubertad.

- **Igualdade entre os sexos:**

A propia natureza da música pon en evidencia moitas actitudes estereotipadas fronte aos papeis masculino e feminino; esta tendencia, que se manifesta noutras moitas situacións de interpretación, debe ser observada, e convenientemente tratada no aula para fomentar a participación de todos sen distinción ningunha.

A práctica vocal e instrumental proporciona unha excelente oportunidade para favorecer a tolerancia e o respecto mutuo entre o sexos, e cara ás capacidades dos demais compañeiros. Ademais, as coreografías, danza, canto e interpretación en grupo favorécese a igualdade, a convivencia e o traballo en equipo.

- **Educación para o consumidor:**

No aula débese fomentar o sentido crítico ante as continuas presións que se reciben por parte dos medios audiovisuais, especialmente a televisión.

Dende o área de música abordárase este tema mediante o estudo dos medios de comunicación e a influencia que exercen na nosa sociedade.

Ademais a educación musical pode servir para crear criterios de selección respecto de a adquisición de grabacións, instrumentos e asistencia a espectáculos; centrándose en mellorar o xuízo crítico dos alumnos/as sobre o fenómeno musical en canto á calidade do mesmo á marxe dos intereses comerciais tan fortes neste terreo.

Así mesmo, ensínase aos alumnos a discriminar os múltiples intereses que confluyen no consumo habitual de música e reforzar as opcións persoais ben fundamentadas.

- **Educación ambiental:**

A forte invasión sonora que produce a nosa contorna fai necesaria unha toma de conciencia da mesma que evite as repercusións negativas do abuso sonoro. O respecto ao espazo sonoro dos demais e o uso correcto das fontes de son proporcionan un ámbito de traballo moi necesario no aula.

A música contribúe á conservación do medio ambiente desde a necesidade de identificar os problemas provocados polo ruído, a contaminación acústica, e o uso indiscriminado da música.

- **Educación para a convivencia:**

O área de música permite suscitar un elevado número de contidos actitudinaes baseados no respecto aos gustos musicais dos demais, dándonos a oportunidade de presentar e respectar opinións de todo tipo en debates relacionados co feito musical e participar en actividades que nos permitan exercitar as normas de convivencia baseadas no respecto aos demais, o material do aula, etc.

- **Educación para a paz:**

A música converteuse nun vínculo internacional entre as xeracións e países. A comprensión das culturas alleas a través da audición, a práctica musical, etc, así como a análise das distintas funcións sociais da música en cada cultura, proporciona os criterios necesarios para comprender mellor aos demais e dese modo a nós mesmos, abrindo así canles de comunicación que nos acheguen a outros pobos.

13. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR

A lingua como instrumento de comunicación, de mensaxes orais que se intercambian en situacións comunicativas diversas é unha constante nas clases de música, nas explicacións sobre cómo interpretar partituras, enunciado de normas para compoñer, improvisar, tocar, cantar, actuar en conxunto, etc.

Outras funcións da linguaxe, como son dialogar, expresar pensamentos, emocións, opinións, formarse un xuízo crítico e ético, acádase nas clases de música mediante a exposición das características musicais presentes nas audicións, enmarcando a obra, así como mediante a expresión dos propios gustos, a través da elaboración de opinións fundadas, xuízos de valor e mesmo aprendendo a utilizar os termos axeitados para describir unha determinada peza musical.

Nas clases de música a linguaxe utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores.

A través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, e da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtulado, se traballa tamén o uso funcional dunha lingua estranxeira.

Durante as clases adícanse alomenos dez minutos á lectura comprensiva de textos nos que se expoñen polo xeral os contidos propios da materia. Trala lectura, os alumnos responden oralmente ou por escrito a cuestións sinxelas, a través das que relacionan e explican o fragmento de texto lido na clase.

Todas as actividades propostas na clase, constan dun enunciado que teñen que ler e entender para poder solventar axeitadamente.

Do mesmo xeito, este Dpto colabora co centro no seu propio proxecto lector que inclúe 20 min de lectura silenciosa na aula que van distribuíndose por semanas e de forma alterna nas distintas horas de clase

Da meirande parte das cancións rock e pop propostas adxuntamos as letras, que os alumnos seguen para comprender o significado e o sentido da música, polo que trabállase tamén unha lingua estranxeira, en concreto, o inglés.

14. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC

A gran oferta de fontes de información dixital, especialmente a través de Internet, enfróntanos como docentes á necesidade de dotar aos alumno dunha serie de coñecementos que vaian máis alá da habilidade tecnolóxica que, doutra banda, adoitan dominar mellor que nós.

Na actualidade faise imprescindible a familiarización do alumnado co manexo e lectura de publicacións dixitais e coa consulta de fontes de información electrónica en todas as áreas do currículo. Dende a área de música, os tipos de actividades que se lles poden propor son moi variadas e poden orientarse ás tres fases do tratamento da información:

- **Consultar información electrónica.**, é dicir a través de internet xa sexa enciclopedias dixitais; páxinas web dun tema concreto, seleccionar as máis interesantes; buscar nos catálogos de bibliotecas existentes na rede, etc.
-
- **Elaborar a información** obtida mediante diferentes técnicas de traballo intelectual (clasificación, selección, comparación, resumo, redacción de textos, creación de gráficos ou imaxes, etc.) e mediante diferentes ferramentas (procesador de textos, presentacións power point, etc).
- **Exposición do resultado** a outros. Os alumno poden difundir os seus textos e traballos xa sexa en papel ou en formato dixital, mediante presentacións, edición de páxinas web, blogs, etc. Desta maneira poderemos aproveitar o canón que se instalou recentemente na aula.

15. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN DE CONVIVENCIA

Dende esta área téntarase contribuir na medida do posible ao desenvolvemento do plan de convivencia do centro, e por iso, se traballarán os seguintes aspectos:

- Xerar un ambiente escolar rico, libre, estimulante e de colaboración entre todos os membros da comunidade educativa.
- Informar sobre as normas correctas de comportamento e respecto, así como dos criterios de cualificación e os mínimos esixibles.
- Reflexionar colectivamente sobre os posibles problemas, estimulando a comunicación entre os membros da comunidade, intentando chegar sempre a consensos razoables e suxeitos a norma.
- Crear un clima de respecto e colaboración á hora de facer o traballo individual ou en equipo, así como fomentar actitudes de respecto e coidado co material del aula o el mobiliario.
- Intentar detectar canto antes os posibles problemas de acoso na aula (xa sexa este de forma evidente o máis ben sutil) que teñen como orixe a pertenza a unha minoría étnica, ou relixiosa ou ben causado por eivas de orixe físico, diferenzas motoras ou psíquicas.
- Combater e sancionar todo tipo de comportamento violento, daniño discriminatorio o perxudicial para o alumnado e profesorado.
- Aplicar sancións pertinentes e establecer por norma o protocolo cando proceda.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS Y EXTRAESCOLARES

No apartado de actividades extraescolares previstas para o vindeiro curso, este departamento, a pesar do esforzo que supone, continúa apostando pola vital importancia que ten para o aprendizaxe dos alumnos a asistencia destes a calquer tipo de evento musical, en directo, e por iso, ten prevista a súa participación nen calquer tipo de eventos deste tipo que poidan ir surxendo ao longo do curso. Talleres organizados polo INGAEM, etc así como concertos e actuacións nas que participen os propios alumnos como protagonistas, e non sóamente como espectadores etc.

Ao igual co ano pasado, este departamento sigue apostando pola educación en valores, e por isto, que en colaboración co Departamento de Relixión prevese a

asistencia no primeiro trimestre as charlas de **Kliquers** (propuestas para alumnado da ESO). Actividad de carácter gratuíto, e pretenden chegar aos novos, valores universais como a tolerancia, a superación, o respecto ou a solidariedade a través de relatorios testemuñais.

Nestes congresos, os rapaces escoitarán historias de vida impactantes que lles fan reflexionar sobre as súas prioridades e darse conta do que de verdade importa para eles.

Aínda que estas actividades no sexan obrigatorias, e conveniente a participación do alumnado nelas pola súa finalidade didáctica, polo que a non participación, será penalizada coa realización dun traballo compensatorio o calquer outro tipo de actividade.

16. MECANISMOS DE REVISION, AVALIACION E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Considerarase conforme a programación se se cumpre ao menos un 75% dos contidos programados ao principio do curso.

Se non hai unha desviación na programación por avaliación máis aló dun 20% dos contidos programados.

Sería igualmente conforme ou válida a programación, aínda que non se acadase o 75% antedito, se as razóns ou motivos son de carácter externo: perdas de horas de clase por razóns de diversa índole; ou se os niveis iniciais dos alumnos, especialmente nos aspectos de carácter lingüístico nas súas linguas maternas, se non se cumpren os ritmos de adquisición dos contidos previstos ou se o seu baixo nivel de cumprimento é atribuíble claramente a unha falta de implicación e traballo do alumnado.

Sería conforme aínda que non se levaran a cabo as actividades extraescolares programadas no caso de que non se realizasen por razóns alleas a nós, ou pola baixa participación do alumnado nas mesmas ou o excesivo custo económico que implicasen.